

SPRÁVA LUČINY HOSPODAŘÍ ÚSPĚŠNĚ

reportáž na str. 18

Lesnické výkony 2020

Loňský rok u VLS v číslech
str. 8

Deset let s obrem

Výročí chovu zubra v Ralsku
str. 24

01

DUBEN
2021

Slovo má

David Novotný / ředitel divize Hořovice

Vážené kolegyně, vážení kolegové, milí čtenáři,

v době, kdy usedám ke psaní úvodníku do jarního čísla, vrcholí na lesních správách divize Hořovice příprava na zahájení zalesňovacích prací. Po letech útlumu těžební činnosti se divize Hořovice v posledním období musí vypořádat s rozsáhlou kůrovcovou kalamitou a s tím spojenými vysokými úkoly v pěstební činnosti. V tu samou dobu přišlo nařízení vlády omezující pohyb lidí mezi jednotlivými okresy, což bude mít jistě dopad na zajištění agenturních pracovníků potřebných pro zajištění úspěšného zalesnění. Věřím, že se nám s těmito nepříznivými okolnostmi povede úspěšně vypořádat a na sklonku jara budeme moci konstatovat, že jarní práce v lese proběhly úspěšně a nově založené kultury budou schopny úspěšně odrůstat.

V letošním roce máme před sebou mimořádné objemy v těžební činnosti, které jsou dány výhradně nutností boje s kůrovcovou kalamitou. Průběh počasí v loňském roce a letošní zima byl z pohledu srážek a teplot příznivější než v předchozích letech a věřím, že i tato skutečnost nám pomůže zpomalit probíhající kůrovcovou kalamitu. Jsem si vědom, že boj s kůrovcem je pro veškerý personál divize Hořovice náročný a vyčerpávající, ale věřím, že si všichni uvědomují závažnost situace a společnými silami kůrovcovou kalamitu zvládneme.

Musíme si uvědomit, že činnosti spojené s kůrovcovou kalamitou nejsou zatěžkávací zkouškou pouze pro nás lesníky, ale zvýšený provoz spojený s expedicí dříví je velkou zátěží i pro obyvatele okolních obcí, kteří k tomu brdské lesy v naší správě vnímají jako širší součást své krajiny, jako svůj životní prostor. Proto je nutné s obyvatelem z okolí komunikovat a vysvětlit nezbytnost těchto činností pro zachování lesa a s ním spojených funkcí.

Věřím, že rok 2021 bude pro nás rokem úspěšným, a že se nám podaří naplnit stanovené cíle.

V této nelehké době přeji Vám všem i vašim blízkým pevné zdraví a dostatek optimismu.

Obsah

- 3 - Slovo má
- 4 - Foto vydání
- 6 - Krátce
- 8 - Lesnické výkony VLS za rok 2020
- 12 - Hibernační hala
- 13 - VLS spustily letošní zalesnění
- 14 - Genofond lesních dřevin
- 15 - Přezimovací obůrky
- 16 - Zemědělství - telení
- 18 - Správa služeb z Doupova
- 20 - Příprava staveniště na letišti Náměšť
- 21 - Střecha ředitelství se zazelená
- 22 - Živá voda v Ralsku v plném proudu
- 23 - Deset let od návratu obra
- 26 - Pták roku 2021
- 27 - Podnik otevřel další stezku
- 29 - Lesní pedagogika
- 30 - Historie - zaniklé obce: Olšina v Ralsku
- 32 - Z podniku
- 35 - Fotosoutěž

Redakce

Vydává:

Vojenské lesy a statky ČR, s. p.
IČ: 00000205
Pod Juliskou 1621/5, 160 00 Praha 6
Tel.: 220 405 106
Fax: 224 310 921
E-mail: info@vls.cz
Web: www.vls.cz

Redakce:

Vojenské lesy a statky ČR, s. p.
Pod Juliskou 1621/5, 160 00 Praha 6
Tel.: 777 723 593
Fax: 224 310 921

Šéfredaktor:

Jan Sotona

Předseda redakční rady:

Ing. Pavel Češka Ph.D.

Členové redakční rady:

Ing. Michaela Veselá
Mgr. Jan Kobr

Registrace:

MK ČR E 163 15 pod zn. 14787/2005
ze dne 24. 10. 2005

Foto titulní strana:

Jan Sotona

Uzávěrka příštího čísla:

4. června 2021
Neprodejné, vychází nákladem 800 kusů.

FOTO VYDÁNÍ

Kočka z Doupova

Na jaře 2019 Vojenské lesy a statky oznámily první výskyt kočky divoké ve vojenském újezdu Hradiště v Doupovských horách. Za dva roky sledování s pomocí série fotopastí byl v lokalitách ve správě karlovarské divize zaznamenán výskyt celkem pěti jedinců této vzácné šelmy, která z české přírody vymizela před desetiletími a začala se do ní vracet teprve před několika lety. Tento snímek je z ledna letošního roku.

foto fotopast Jiří Sochor

VOJENSKÉ LESY MEZI MOBILIZAČNÍMI DODAVATELI

Správa státních hmotných rezerv jmenovala 12. ledna 2021 státní podnik Vojenské lesy a statky subjektem hospodářské mobilizace. Náš podnik se tak zařadil mezi asi stovku hospodářských subjektů, které v případě vyhlášení krizového stavu budou zajišťovat

dodávky pro strategické zájmy státu. Subjektem hospodářské mobilizace se VLS staly na návrh ministerstva obrany z loňského roku.

Ředitel podniku Petr Král tehdy podepsal s ředitelem Sekce logistiky

MO generálmajorem Štefanem Muránským smlouvu, v níž se podnik zavazuje k podpoře armády v případě vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu.

Předmětem plnění jsou přesně specifikované materiální dodávky, kterými budou Vojenské lesy a statky zásobovat ozbrojené složky v případě mimořádných událostí. Na případnou výzvu tak státní podnik Armádě ČR dodá například dříví v přesně specifikovaných sortimentech, ale také štěrky, drcené kamenivo či písek.

„Smlouva umožňuje v případě potřeby prostřednictvím mobilizačních dodávek zabezpečit podporu ozbrojených sil fakticky „z vlastních zdrojů.“ Tím, že je zřizovatelem podniku resort obrany, jde navíc o mimořádně bezpečný potenciální zdroj,“ uvedl tehdy generálmajor Štefan Muránský.

VYVRACÍME NEKOREKTNÍ TVRZENÍ Hnutí DUHA

VLS se na začátku února společně s kolegy z Lesů ČR důrazně ohradily proti manipulativním dezinterpretacím, kterými se Hnutí Duha snažilo veřejnosti tvrdit, že nahodilá těžba v souvislosti s kůrovcovou kalamitou produkuje více oxidu uhličitého než všechny automobily v zemi. Státní lesnické podniky upozornily, že srovnávat množství oxidu uhličitého, jež unikne do ovzduší při automobilovém provozu, s tím, které je uloženo ve vytěženém dřevě, je mediální manipulací a absurditou. „Zopakujme známý fakt: Jen stabilní a zdravý les váže a pohlcuje CO₂. Při kalamitě způsobené dlouhodobým suchem a rozšířením kůrovce nezbyvá než intenzivně těžít napadené dřevo, aby se kůrvec nerozšířil do zdravých porostů, a lesy co nejrychleji obnovovat. Pokud zpomalíme nebo ponecháme v lesích rozsáhlé uschlé porosty, jak Hnutí Duha nabádá, oxid uhličitý začnou rozkládající se souše časem naopak produkovat. Zpracováním těchto souší se žádný CO₂ neuvolňuje, k tomu dochází až při případném spalování. Nově za-

lesněné plochy naopak začnou brzy CO₂ pohlcovat,“ prohlásil generální ředitel Lesů ČR Josef Vojáček. Jak dodal ředitel VLS Petr Král, zastavení boje s kůrovcem by fakticky vedlo k tomu, že by majitelé lesů neudržované lokality s uschlými porosty museli podle zákona uzavřít veřejnosti, protože by byly nebezpečné. Společnost by navíc přišla rezignací na lesní hospodaření o nejdůležitěj-

ší trvale udržitelnou surovinu. „Zároveň také o prostředky, ze kterých financujeme obnovu lesů a opatření pro zadržení vody v krajině. Pokud nedojde ke spalování dřeva, je CO₂ nejlépe uložen ve dřevě a dřevěných výrobcích. Bezzásahovost by vedla k eskalaci kůrovcové kalamity a k faktickému zákazu vstupu veřejnosti do lesů,“ dodal Petr Král.

ŘEDITEL PODEPSAL KOLEKTIVNÍ SMLOUVU

Ředitel podniku Petr Král podepsal 14. prosince loňského roku kolektivní smlouvu s předsedkyní celopodnikové odborářské centrály Zuzanou Fojtíkovou. Na rok 2021 je tak zajištěna celá řada zaměstnaneckých benefitů pro dva a půl tisíce zaměstnanců Vojenských lesů a statků, které jsou

výsledkem kolektivního vyjednávání odborářů s vedením podniku. Text kolektivní smlouvy najdete na podnikovém intranetu, případně bližší informace získáte u zástupců odborů na vaší organizační jednotce, nebo přímo u paní Zuzany Fojtíkové.

PODNIK OTEVŘEL TENDRY NA LESNICKÉ PRÁCE DO ROKU 2024 MALÝM I VELKÝM DODAVATELŮM

VLS spustily počátkem roku poptávku na lesnické služby v rámci čtyř tzv. dynamických nákupních systémů. V tendrech, které jsou otevřeny jak živnostníkům, tak i firmám, bude státní podnik poptávat služby v oblasti výroby dříví (těžby, manipulace, přibližování) jak standardní, tak harvesterovou technologií, dále pak v oblasti přepravy dříví a také v péstební činnosti a to do konce roku 2024.

Provoz dynamického nákupního systému běží v režimu zákona o zadávání veřejných zakázek. V rámci tendrů zde budou VLS až do roku 2024 poptávat služby menšího i většího rozsahu v jednotlivých regionech, kde působí, v oblasti výroby dříví (těžby, manipulace, přibližování) jak standardními, tak harvesterovou technologií. Ale také na přepravu dříví.

„Oproti roku 2020, kdy jsme si ověřili výhody tohoto systému, plánujeme

rozšířit poptávku služeb také o zajištění některých péstební činností v podnikových lesních školkách,“ doplnil výrobní náměstek VLS Ondřej Vybíral.

BĚHEJ LESY LETOS CHTĚJÍ STARTOVAT V KVĚTNU

Seriál běžeckých závodů Běhej lesy, jehož tradičním partnerem je i náš státní podnik, chce letošní sérii závodů odstartovat 22. května na Karlštejně, pokud to pandemická situace dovolí. Na první červnový víkend je pak naplánován závod Slavkovským lesem a sobotu před začátkem prázdnin se poběží na Vysočině. První závod v lokalitách Vojenských lesů, v Brdech, je pak plánován na 24. července. Série osmi běžeckých závodů přírodními lokalitami po celé republice pak bude mít tradiční finále v podnikovém resortu Olšina, kde se v sobotu 11. září má běžet noční závod Běhej lesy Boletice.

Více informací získáte na www.behejlesy.cz, pokud máte zájem do kteréhokoliv mítinku osobně odstartovat, ozvěte se kolegovi Martinu Štrougalovi z VLS, email: martin.strougal@vls.cz.

NA LHOTĚ ŠKOLKAŘI POSTUPNĚ PROBOUZEJÍ MILION HIBERNOVANÝCH SAZENIC

Ve středočeském podnikovém školkařském středisku na Lhotě u Staré Boleslavi probouzejí školkaři VLS k životu sazenice, které přes zimu hibernovali v nové „skandinávské“ hale. Do konce března expedovali více než třetinu uskladněného sadebního materiálu. Hibernační halu Vojenské lesy zprovoznily po kolaudaci už na minulou zimní sezónu, letos je to však po zkušebním provozu poprvé, co státní podnik využil naplno její kapacitu - milion sazenic pro jarní výsadbu.

Vedoucí školkařského střediska Lhota-Foliovníky, pod které skladovací hala spadá, Milan Stýblo otevírá těžká zelená vrata a vjíždí s vysokozdvíhacím vozíkem do prostoru nabitého až ke stropu bytelnými paletovými regály. Agregát nad vraty okamžitě

na vchod začne chrlit proud ledového vzduchu, aby zabránil vstupu jarního počasí do vnitřního prostoru. Je to vlastně obří mrazák - jakmile do něj vstoupíte, začne Vás do tváří štípat mráz. Před několika týdny byly skladovací plochy zaplněny do posledního volného místečka, dnes už jsou mezi paletami, pečlivě zabalenými umělohmotnou fólií, prázdné prostory - 300 tisíc sazenic bylo expedováno na lesnické divize. Nejvíce, 200 tisíc, jich putovalo přes půl republiky na Hanou, na Drahanskou vrchovinu ve správě divize Plumlov, jež má v rámci umělé obnovy lesů po kalamitách letos v rámci státního podniku největší „krajíc“ zalesňovacích prací. Další desítky tisíc kusů sadebního materiálu putovaly do Brd a Ralska, menší část na Lipník a hornoplánskou divizi na Šumavě.

Milan Stýblo postupně vyndává tři palety, které zbaví obalu. V naskládaných bednách se objeví sazenice pokryté ledem. „Sazenice jsme do mrazící haly navezli v listopadu. Byly zde uskladněny při konstantní teplotě minus tři stupně Celsia, která je chránila před většími mrazy, aniž by došlo ke ztrátám kvality sadebního materiálu. Teď je přesuneme do chladných a tmavých prostor, kde pomalu rozmrznou a pak se expedují na divize. Plně se probudí až v zemi, kdy se do nich opře jarní sluníčko,“ popisuje šéf školkařského střediska.

Letos Vojenské lesy a statky halu uvedly poprvé do plného provozu a využily její celou kapacitu. Čtyři

měsíce zimního období tu přečkal milion sazenic. Popisky na zmrzlých paletách dokládají, že tu spaly smrky, modříny, borovice i douglasky. Největší část hibernované školkařské produkce pro jarní zalesnění však tvořily sazenice buku.

V kanceláři mi pak Milan Stýblo ukazuje „lesík“ bukových sazenic, který před třemi týdny zkušebně zasadil do květináče na parapetu. Na menší části raší pupeny, u většiny se však už naplno rozvinuly listy a rostlinky vyrazily vzhůru.

Jan Sotona

VOJENSKÉ LESY SPUSTILY LETOŠNÍ ZALESNĚNÍ. VYSADÍ 8,7 MILIONU SAZENIC

Jarní zalesňovací práce se u Vojenských lesů a statků rozběhly v uplynulých týdnech naplno. Státní podnik letos plánuje vysadit 8,7 milionu sazenic lesních dřevin. Většinu z nich chtějí lesníci dostat do země právě v rámci jarního zalesnění, celkem 6,6 milionu.

V roce 2018 dvacet milionů sazenic, o rok později bezmála 23 milionů, vloni 12 milionů... Po letech extrémních objemů zalesnění se Vojenské lesy a statky v umělé obnově vrací tzv. na „normální čísla.“ Naplánovaných 8,7 milionů sazenic je objem, který státní podnik hospodařící v současných i bývalých vojenských újezdech naposledy zažil v rámci obnovy lesů před nástupem kalamity v roce 2014, kdy vysadil 9 milionů sazenic.

Snížení objemu výsadby je možné právě díky masivní výsadbě v uplynulých letech, kterou lesníci VLS rychle obnovili zničené porosty především v moravských vojenských újezdech Libavá a Březina, jimiž prošla kůrovcová kalamita v první vlně.

Na lesnické divizi VLS Lipník nad Bečvou bude letos obnova po kalamitě finalizována vysazením 1,5 milionu sazenic, počítá se také s dokončením hlavních objemů zalesnění po kalamitě na divizi Plumlov, která spravuje výcvikový prostor Březina na Drahanské vrchovině na

Prostějovsku. Sem zamíří letos největší objem sazenic, celkem 3 milióny.

1,5 milionu sazenic státní podnik vyčlenil na obnovu porostů divize Hořovice, 1,1 milionu kusů dřevin pak vysadí lesníci z divize VLS Mimoň. Do Doupovských hor na Karlovarsku zamíří 900 tisíc sazenic a 700 tisíc sazenic státní podnik vysadí v rámci zalesnění ve vojenském újezdu Boletice a okolních lokalitách, které spravuje na Šumavě.

„S narůstajícím rozsahem škod v lesích se nám podařilo navyšovat i obnovu lesních porostů. Plocha a množství sazenic pro zalesnění kulminovaly v roce 2019, kdy jsme zalesnili více než 3,5 tisíce hektarů holin. Letos obnovíme lesní porosty na ploše 1,5 tisíce hektarů. I v tomto roce budou ve výsadbě dominovat listnaté dřeviny, které tvoří 60 procent objemu. Smrk v obnově bude tvořit jen něco

přes dvacet procent,“ popsal ředitel VLS Petr Král.

Také letos tradiční umělou obnovu podnik doplní alternativními metodami, s kterými začal v minulých letech. Sije semen lesních dřevin plánují Vojenské lesy na 60 hektarech, nejvíce na Drahanské vrchovině (20 ha) a v Brdech (15 hektarů).

„Vedle sítě určitých dřevin se snažíme maximálně využívat přirozené obnovy lesních porostů a to jak základními hospodářskými, tak i pomocnými dřevinami. Tam, kde to charakter lesa umožňuje, dáváme prostor i náletovým dřevinám, jako jsou břízy, osiky, jeřáby, a podobně. Vloni jsme vykázali téměř 240 ha přirozené obnovy, což je historicky nejvyšší plocha“ dodal výrobní náměstek VLS Ondřej Vybíral.

Jan Sotona

Zalesnění u VLS 2021

dřevina	počet sazenic
buk	3,3 milionů
smrk	2 milióny
dub	1,5 milionu
borovice	1,5 milionu
olše	200 tisíc
klen	160 tisíc
modřín	100 tisíc
lípa	30 tisíc

NÁRODNÍ PROGRAM OCHRANY A REPRODUKCE GENOFONDU LESNÍCH DŘEVIN

Hlavním cílem Národního programu je zachovat a reprodukovat genofond lesních dřevin jako součást národního bohatství pro budoucí generace. Základními opatřeními k naplnění cílů Národního programu jsou:

- podpora existence a řádného obhospodařování genových základů,

- podpora existence a využívání zdrojů selektovaného reprodukčního materiálu - porostů fenotypové třídy A u všech dřevin a porostů fenotypové třídy B u všech dřevin s výjimkou smrku ztepilého, borovice lesní a modřínu opadavého,

- podpora uznaných zdrojů kvalifikovaného reprodukčního materiálu - semenných sadů, směsí klonů, rodičů rodiny, ortetů a klonů.

Opatření Národního programu jsou zajišťována zejména prostřednictvím poskytování dotačních podpor vlastníkům zdrojů reprodukčního materiálu zařazených do Národního programu.

Historie zakládání semenných sadů

Počátky zakládání semenných sadů v ČR sahají do období konce sedesátých let minulého století.

Po cca 40 letech zkušeností se zakládáním a obhospodařováním semenných sadů v ČR lze rozlišit dvě období - od počátků v roce 1958

přibližně do roku 1990 jako převážně jehličnaté, a od roku 1991 do současnosti jako převážně listnaté období.

Podpora zdrojů kvalifikovaného reprodukčního materiálu

Semenné sady jsou po lesních porostech druhým nejvýznamnějším zdrojem osiva lesních dřevin pro obnovu lesa.

Místo založení se volí tak, aby se vyloučilo nebo alespoň minimalizovalo sprášení pylem stejné dřeviny nacházející se mimo sad. Očekávaným výsledkem je dosažení častějších, bohatších a snadnějších sklizní vysoce kvalitního osiva.

Všechny semenné sady založené v ČR jsou evidovány v republikovém registru zdrojů reprodukčního materiálu, který vede Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti (VÚLHM) Jiloviště Strnady, stanice Uherské Hradiště.

Podpora se vztahuje na zakládání a obhospodařování nových a obhospodařování již existujících semenných sadů a směsí klonů.

Do 80 % prokázaných nákladů vynaložených na dosažení účelu dotace.

Dotaci lze poskytnout na:

1. podporu zakládání semenných sadů a směsí klonů při činnostech souvisejících se zakládáním těchto objektů a jejich obhospodařováním v období před uznáním za účelem vytváření předpokladů pro využívání a reprodukci potomstev s vysokou genetickou hodnotou lesních dřevin uvedených v příloze č. 2 k vyhlášce č. 393/2013 Sb. v rámci lesního hospodářství České republiky

2. podporu obhospodařování uznaných semenných sadů a směsí klonů za účelem vytváření předpokladů pro využívání a reprodukci potomstev s vysokou genetickou hodnotou lesních dřevin uvedených v příloze č. 2 k vyhlášce č. 393/2013 Sb. v rámci lesního hospodářství České republiky.

V roce 2020 byl VLS proplacen příspěvek ve výši 190 207 Kč.

*Daniela Růžková,
oddělení lesní výroby VLS*

Semenné sady VLS

dřevina	sad	lesní správa	výměra
smrk ztepilý	U tlustého Bártla I.	Horní Planá	1,44 ha
	Kotáry	Myslejovice	2,40 ha
	Heřmánky	Potštát	3 ha
	Mrsklesy	Hlubočky	0,81 ha
jedle bělokora	Lišice	Borohrádek	2 ha
	U tlustého Bártla II.	Horní Planá	0,58 ha
borovice lesní	Elšíkova louka	Valeč	0,64 ha
	Bukovina	Valeč	1,56 ha
	Lišice	LHC Borohrádek	2 ha
modřín opadavý	Lišice	LHC Borohrádek	5 ha

PODNIK ZAŽÁDÁ O PŘÍSPĚVEK 1,2 MILIONU NA PŘEZIMOVACÍ OBŮRKY

Ministerstvo zemědělství poskytuje dle nařízení vlády č. 30/2014 Sb. o stanovení závazných pravidel poskytování finančních příspěvků na hospodaření v lesích a na vybrané myslivecké činnosti finanční příspěvky na celou škálu činností. Více než milion korun je poskytován na zajištění vhodného krmiva pro jelena evropského, daňka skvrnitého, siku japonského nebo muflona v přezimovací obůrce na dobu 4 měsíců. Výše dotace se tedy odvíjí od počtu kusů zvěře v obůrce, přičemž na

jelena evropského je poskytováno 1000 Kč na kus, u ostatní zvěře pak 500 Kč na kus. Prokazování nároku je pak realizováno formou sčítání zvěře pod dohledem zástupce Ministerstva zemědělství. To bylo u VLS v daném období provedeno a o sčítání byly pořízeny zápisy, podle kterých státní podnik bude uplatňovat nárok na příspěvek na krmivo pro 578 kusů jelena evropského na divizi Lipník nad Bečvou, 34 kusů na Hořovicích, 107 na Horní Plané a 494 kusů na karlovarské divizi. Kolegům z Doupovských hor navíc ministerstvo přispěje na krmivo pro 40 kusů jelena siky a 12 muflonů. Celkově bude státní podnik v srpnu uplatňovat za aktuální zimu proplacení příspěvku v souhrnné výši 1.239.000 Kč. Současně budou podány žádosti na další podporované myslivecké činnosti.

K čemu slouží přezimovací obůrky

Přezimovací obůrky lze považovat za účinný technický prostředek na ochranu lesních porostů před škodami jelení zvěří. Umožňují také účinnou ochranu zvěře před nepříznivým turistickým a civilizačním tlakem v zimním období zejména v horských oblastech, kontrolu zdravotního stavu zvěře s možností aplikace medikamentózních krmiv a snižování výdajů na krmení zvěře. Vojenské lesy a statky provozují celkem 16 přezimovacích obůrek na čtyřech lesnických divizích. Jejich rozloha se pohybuje většinou okolo 10 hektarů, část z nich tuto výměru výrazně překračuje. Zařízení je obvykle ohraničeno plotem výšky 2,5 metru, aby bylo zamezeno úniku zvěře i při vyšší sněhové pokrývce. Jejich provoz většinou začíná s prv-

ním sněhem, kdy je zvěř do obůrky nalákána atraktivním krmivem a zařízení je následně uzavřeno. K zachycení další zvěře po uzavření navíc slouží „přiskakovací“ zařízení. Jde o terénní „past“ s vysokým břehem, která umožňuje zvěři nalákané krmivem a další zvěří, aby do prostoru pronikla, zamezuje však následně jejímu úniku zpět. Krmení je pro zvěř zajištěno po celou dobu pobytu, každá divize má stanoveny vhodné krmné dávky i složení potravy. Obůrky jsou vybaveny krmelišti s vhodným prostorem pro skladování krmiva v bezprostřední blízkosti. Své brány pak přezimovací obůrky VLS otevírají vždy z jara, a to v době, kdy lesní hospodáři usoudí, že v lokalitě je již dostatek vhodné vegetace, na kterou se zvěř po vypuštění může zaměřit. Hlavním důvodem, proč byla tato zařízení u VLS v minulosti vybudována a jsou provozována, je snaha státního podniku omezit škody na lesních porostech. Význam využívání přezimovacích obůrek logicky roste v posledních letech, kdy v důsledku rozsáhlých nahodilých těžeb u státního podniku roste rozsah následně zalesňovaných ploch a tím i potřeba mladé porosty chránit.

*Daniela Růžková,
oddělení lesní výroby VLS*

JARO JE PRO PODNIKOVÉ „ZEMĚDĚLCE“ KLÍČOVÉ OBDOBÍ

U divize zemědělské výroby nyní probíhá jedno z nejdůležitějších období v chovu krav bez tržní produkce mléka. Úspěšné zvládnutí období telení ovlivňuje následnou ekonomickou úspěšnost. Tele totiž představuje hlavní produkt v chovu krav masné produkce a jeho případná ztráta je nenahraditelná. Proto je velice důležité věnovat tomuto období maximální pozornost a péči.

Pro nezavěšené níže popíšeme, co je vše třeba zajistit a udělat, abychom narodili a odchovali zdravé telátko.

Přípravy plemenic před telením

Samotnému telení předchází příprava plemenic na následný porod. To provází odstav telat na konci pastvy, což znamená oddělení matek od telat. Následně dochází k zaprahnutí, čímž ovlivníme regeneraci mléčné žlázy a její přípravu na následující laktaci. Ač se to u masného skotu nezdá, i tady je důležitá produkce mléka (mléčnost), protože základem dobře odchovaného telete je zdravá kráva, která produkuje dostatek mléka.

V období příprav se také provádí vyšetření březosti a veterinární úkony. Ve většině případů provádíme odčervení zvířat, která jsou v průběhu pastvy infikována různými parazity, jež oslabují jejich organismus. Následně se provádí vakcinace plemenic proti rotavirům a koronavirům a mikroorganismům E.coli. Touto vakcinací zvyšujeme obsah protilátek v těle matky a zvyšujeme odolnost novorozených telat proti průjmům, které často vedou ke ztrátám.

Výživa plemenic

Zaprahle plemenic se po ukončení pastvy zavírají na zimu do zimovišť. Na všech zemědělských správách probíhá telení v prostorných volných stájích, které poskytují z hlediska

welfare nejlepší podmínky na telení. V takových zimovištích krmíme březí plemenic před otelením převážně senem. Je to z toho důvodu, aby plod ke konci březosti nepřirůstal nadměrně rychle a tím nedocházelo k následným komplikovaným porodům.

Porod a období po porodu

Samotný porod ve většině případů probíhá samovolně. Zásah ošetřovatelů do právě probíhajícího porodu tedy není nutný. Základem je sledování zvířat a včasné rozpoznání nastupujícího porodu. V případě problémů ošetřovatelé poskytují pomoc při telení, popřípadě je přizván veterinární lékař.

Ze zootechnického hlediska se rozděluje porod do 3 fází:

- otevírací stádium
- vypuzovací stádium
- poporodní stádium

Při otevíracím stádiu zesilují kontrakce dělohy, tele v děloze zaujímá porodní polohu a společně s plodovými obaly je zatlačováno do porodních cest.

Ve druhé fázi se přidávají kontrakce dutiny břišní. S pokračujícím porodem se v porodních cestách objevují paznehty předních nebo zadních končetin. Jak napovídá název, tato fáze končí vypuzením telete. Ne vždy ale vše probíhá jak má. Zkušení ošetřovatelé ve většině komplikovaných porodů poznají komplikace již podle výrazného neklidu krávy bez viditelného posunu v přípravě na porod. V takových případech máme na stájích fixační zařízení, kde krávu zafixujeme a na řadu přichází pomoc ošetřovatelů, popř. veterinárního lékaře. U komplikovaných porodů je problém ve většině případů způsoben velkým plodem, nedostatečnými kontrakcemi, úzkými porodními cestami, ale také nepravdělnou polohou telete. Zejména se jedná o zadní polohu, kdy jdou do porodních cest jako první zadní nohy, dále jsou to komplikace s převrácenou hlavou, kde do porodních cest postupují pouze přední nohy bez hlavy nebo porodník nahmatá jednu přední a jednu zadní nohu. Toto všechno může při ztíženém porodu nastat a právě z tohoto důvodu na zemědělských správách dodržujeme pravidelnou kontrolu plemenic po celý den i noc.

Ve většině těchto komplikovaných porodů dokážeme s pomocí veterinárních lékařů tele vybavit. Ošetřovatel/porodník postupuje hygienickým způsobem, tzn. používá dezinfikované porodnické provázky, dezinfikujeme vulvu i ruce porodníka. Po odhalení a napravení komplikací, včetně ověření životaschopnosti telete nasazuje porodník na nohy, popř. i hlavu, provázky. Řízeným tahem současně s probíhajícími kontrakcemi dělohy a břišního lisu postupně vybavují tele.

Péče o novorozené tele

Bezprostředně po narození teleti ošetřovatelé zkontrolují průchodnost dýchacích cest a zajistí dýchání vyčištěním dutiny tlamy a mulce od plodových obalů a vod. Následně se mu zkontroluje pupeční pahýl a desinfikuje se. Tento úkon je velice důležitý, neboť jeho zanedbání vede velmi často ke vzniku zánětů pupečního pahýlu. Tele potom ošetřovatelé vysuší věchty čisté slámy a bezodkladně se nechává olízat matce, díky čemuž dojde k prokrvení kůže a povzbuzení

krvniho oběhu. Matku s teletem umístíme dočasně do poporodních boxů. Protože narozené tele je velmi náchylné k různým infekčním onemocněním z důvodu nedostatku vlastních protilátek, ošetřovatelé ohlídnou brzké napojení telete mlezivem. Někdy, především u prvotek, dochází k potížím, kdy matka nenechá své tele napít nebo tele nedokáže struk najít a samo se napít. V takových případech matku fixujeme v manipulační kleci, kde se snažíme tele přisadit ke struku a povzbudit sací reflex. Pokud tele nejví o pití zájem, mlezivo v základní dávce zhruba 2 litrů oddojíme a podáváme teleti pomocí napájecí láhve. Na závěr prvotní péče teleti podáváme vitamíny a označíme tele ušními značkami.

Podmínky následné péče o telata

Spokojené tele, poskakující okolo matky a sající mléko je dokladem toho, že nejnáročnější činnost ve stádě byla zvládnutá. Nicméně pro ošetřovatele práce s telaty nekončí. Neustále pozorují možné zdravot-

ní problémy projevující se průjmy, zrychleným dechem a neobvyklým držením těla.

Přehled odchovu masných telat za rok 2020

Hlavním plemenem chovaným u zemědělské divize je plemeno masný simentál. Na ZS Bražec ještě navíc chovají menší stádo plemene hereford. Jen pro představu, v loňském roce se u zemědělské divize odchovalo celkem 1206 ks telat. Z toho bylo prodáno 602 zástavových býčků a 201 jaloviček. Zbývající jalovičky si zemědělské správy nechávají pro vlastní obrat stáda.

Závěrem bych chtěla vyzdvihnout práci ošetřovatelů, kteří zvířatům věnují maximální péči. Bez jejich úsilí a pozornosti by zisk při prodeji zástavových telat nebyl tak vynikající a náklady na chov plemenic by byly bez kladného ekonomického efektu.

Petra Nevřelová, vedoucí zemědělské správy Květušín

SPRÁVA SLUŽEB Z DOUPOVA JEDE NA PLNÝ PLYN

Jsou to tři roky, co karlovarští kolegové vzkřísili na Lučinách správu služeb. Podnětem pro reinkarnaci bylo nejen smluvní rozšíření služeb pro ministerstvo obrany, ale i zefektivnění provozu speciálních lesnických strojů a modernizace strojového parku pro zajištění potřeb lesníků tamní divize. Do vínku dostala tatrovku, kontejnerový nosič, traktorbagr, traktor a dvojici odvozních souprav z manipulačního skladu v Bochově. A taky hajného, který po dvaceti letech v lese cítil, že potřebuje změnu, jako vedoucího - Ladislava Novotného.

Je jaro, ze strnišť na Doupově právě slezl sníh a kolem silnice vedoucí svéráznou lesostepní krajinou západočeského výcvikového prostoru vše ožívá. Vedoucí správy služeb Ladislav Novotný, se kterým jedu v autě, mi dění kolem ukazuje a komentuje ho. Ví, o čem mluví, dvacet let tu dělal hajného. Dnes je spíš než lesníkem něčím, co by šlo mnohem víc přirovnat k šéfovi středně velké stavebně-servisní firmy. Absolvent lesárny ve Žluticích nastoupil k VLS v osmnácti

letech jako adjunkt a dvacet let pracoval jako lesník. Když v roce 2017 karlovarská divize chystala obnovu správy služeb a hledala člověka do jejího čela, rozhodl se „pověsit flintu“ na hřebík. „Byl jsem už vyhořelý a potřeboval jsem změnu,“ vysvětluje.

Servisní činnosti, které karlovarská správa služeb poskytuje stejně jako obdobné organizační jednotky na jiných divizích, nejsou u VLS ničím úplně novým. Podnik však o většinu

z nich přišel v 90. letech, kdy panovalo všeobecné přesvědčení, že vše nejlépe vyřeší neviditelná ruka trhu a práce ve výcvikových prostorech se začaly zadávat soukromým firmám. Nakonec se ukázalo, že ne vždy jde o efektivní řešení - zajišťovat třeba údržbu vojenských a lesnických komunikací ve stejné lokalitě dvěma subjekty prostě nedává moc smysl. Před třemi lety tak podnik uzavřel s ministerstvem obrany rámcovou dohodu, jejíž plnění má nově vzniklá správa služeb na karlovarské divizi na starosti. Vše se rozběhlo v lednu 2018 a kolegové z Lučin pro obranu v tamním vojenském újezdu dnes zajišťují údržby komunikací, vnějších prostor vojenských areálů, asanačně-rekultivační opatření (řešení škod po výcviku), údržbu drobných vodních toků a malých vodních nádrží (stavby a opravy propustků, čištění toků apod.). Rozsah poskytovaných služeb se plynule rozšiřuje, pro uspokojení potřeb zřizovatele. Po třech letech spolupráce si armáda na vysoký standard služeb lučinské správy už zvykla, a s pracovním nasazením zaměstnanců karlovarské divize je více než spokojena, podle Novotného jde ale o náročného klienta. „Musíte ty věci dotahovat do konce. Když sekáte vegetaci, tak platí, že buďto je posekáno, nebo není. Nemůže být tak trochu posekáno nebo skoro posekáno,“ vysvětluje správce z Lučin.

„Pracovní týden tu prakticky neexistuje, jsme tu, když je potřeba. V zimě nonstop, v létě když nám to provoz střelnic dovolí, tedy i víkendy. Pro zajištění sjízdnosti komunikací v újezdu funguje nepřetržitá čtyřadvacetihodinová služba. Musíte mít partu, na

kterou je spolehnout, když v zimě o víkendu zavolají ze střediska obsluhy cvičišť, že potřebují zajistit sjízdnost nějaké komunikace, nebo areálu, tak sednou do sypače a vyjedou,“ popisuje.

Jeho tým má dnes asi třicet lidí, pod správu spadá také manipulační sklad v Bochově a vozový a strojový park, který zvládá celou škálu činností - od manipulace s dřívím, přes potřebné stavební práce a sečení vegetace, až po revitalizaci zpevněných komunikací. Kromě velkých servisních prací si zajišťuje správa sama i opravy této techniky.

V portfoliu poskytovaných služeb nechybí ani managementová opatření k ochraně přírody v Doupovských horách. Vedle armády proto karlovarská správa služeb navázala spolupráci s místní rezidenturou Agentury ochrany přírody a krajiny ČR.

Zakázky servisní tým z Lučin ale hledá i mimo hranice vojenského újezdu. Úklid sněhu tak zajišťují i pro známého výrobce minerálních vod Mattoni, mulčování práce pro letiště Karlovy Vary, ale vezmou třeba i malou zakázku od soukromého zadavatele na demolici rekreačního objektu v regionu.

„Není malá, nebo velká zakázka, je jen zakázka, nechceme se na trhu moc podbízet cenou, ale kvalitou a uceleností sortimentu služeb,“ konstatuje Novotný.

Ekonomické výsledky správy v Lučinách dokazují, že tamní tým neztratil po třech letech od založení nadšení. „Je to vlastně strašně nudná práce, kde je potřeba jediné - makat, makat a zase makat,“ dělá si z toho legraci Ladislav Novotný. Pak ale vážněji dodá: „Je třeba pořádkem hledat nové možnosti, nikdy se nedá spoléhat na to, že zakázky, které máme, tady budou navěky. Zatím jsme si ale ověřili, že platí: Když děláš tvrdě a dobře, nakonec to dopadne jako v těch pohádkách.“

Jan Sotona

DALŠÍ ZAKÁZKA OD OBRANY: PŘÍPRAVA STAVENIŠTĚ NA LETIŠTI NÁMĚŠŤ

Další zakázka od resortu obrany zaměstnává kolegy i techniku Vojenských lesů a statků, konkrétně z divizních správ služeb z Hořovic a Plumlova, v areálu vojenského letiště v Náměšti nad Oslavou. Státní podnik zde připravuje pro budoucí stavbu nového muničního skladu v Kladerubech staveniště o rozloze bezmála 30 tisíc čtverečních metrů.

Nový muniční sklad pro potřeby českých vzdušných sil zde má začít růst ještě v letošním roce a VLS na základě smlouvy uzavřené s Agenturou hospodaření s nemovitým majetkem dostaly za úkol přípravu budoucího staveniště podle zpracované projektové dokumentace.

V praxi zde státní podnik musel vyfrézovat okolo místa, kde objekt bude růst perimetr o šířce dvaceti metrů, což představuje úpravu terénu na ploše 28.500 m². Na bývalých lesních pozemcích, kde stromy musely ustoupit zamýšlené stavbě, bylo třeba také odstranit a vytrhat asi 15 tisíc pařezů. Ty následně musel státní podnik shromáždit na operačním místě k drcení v drtičce. Vzniklá štěrka byla uložena v místě plnění pro další využití v rámci budoucí stavby.

Dva buldozery z technického parku zainteresovaných divizních správ služeb pak v rámci přípravy stavby odstranily více než 15 tisíc kubíků ornice, které následně deponovali zaměstnanci s využitím dvou podnikových nakladačů a dvou nákladních vozidel Tatra.

Práce v lokalitě Kladeruby byly zahájeny v listopadu a veřejná zakázka by měla být předána objednateli v průběhu dubna.

Akce je další veřejnou zakázkou pro státní podnik od resortu obrany z poslední doby. „Vojenské lesy disponují, s ohledem na své provozní potřeby, technikou i personálem, jehož využití se snažíme ve spolupráci se zakladatelem a armádou optimalizovat nasazením na vhodné práce. Děkuji všem kolegům, kteří se

na zakázce podíleli,” poznamenal k tomu ředitel VLS Petr Král.

Jan Sotona

STŘECHA ŘEDITELSTVÍ V DEJVICÍCH SE ZAZELENÁ

Střecha ředitelství státního podniku by se měla v dohledné době „zazelenat.“ Vojenské lesy a statky připravily projekt, jenž plochou střechu hlavní budovy v pražských Dejvicích pokryje vegetací, která přispěje, mimo jiné, ke zlepšení životního prostředí v lokalitě.

„Od vegetační střechy si slibujeme, že lépe zadrží a omezí odtok srážkové vody, zlepší mikroklima lokality a sníží prašnost. Zároveň bude rovněž tvořit funkci estetickou a v rámci stavby dojde k rekonstrukci střešního pláště budovy. Na místo stávající šedé povlakové krytiny bude konstrukci tvořit zelená střecha schovaná za stávající atikou,“ vysvětlil Petr Šindelář oddělení investic VLS.

Zelenou střechu bude tvořit soustava střešních kazet, které budou osázeny min. 7 druhy rozchodníku na každé kazetě. Rozchodník je nízkonákladová, nízkoudržbová skladba extenzivní zelené střechy s nenáročnými rostlinami, které jsou pro bezproblémový růst na takovémto stanovišti přírodou přímo uzpůsobeny.

V současné době se připravuje specifikace zadávací dokumentace. Zelená střecha na budově ředitelství v Praze bude vybudována s finanční podporou z Fondu soudržnosti v rámci Operačního programu Životní prostředí 2014 - 2020 a bude mít plochu více než 600 metrů čtverečních. Takováto plocha dokáže zadržet ročně až 3 tuny CO₂ a k tomu 120 kilogramů prachových částic.

„Projekt je s ohledem na dotační podporu ekonomicky výhodný, především však je to příspěvek ke zlepšení životního prostředí této městské lokality, kde působíme a pracujeme. Jde o další reálný důkaz vysoké společenské zodpovědnosti našeho podniku,“ uvedl ředitel VLS Petr Král.

Jan Sotona

Výhody zelených střech

Prodlužují životnost – zelené střechy prodlužují životnost střešního pláště až 3 krát. Chrání před mechanickým poškozením, UV zářením a vysokými teplotami.

Spoří energie – zelené střechy snižují spotřebu energie na vytápění až o 25 % a na klimatizaci až o 75 %.

Tlumí hluk – zelená střecha účinně pohlcuje městský hluk a rozbíjí jeho šíření lokalitou, zamezuje odrazům.

Omezují efekt městských tepelných ostrovů – zelené střechy snižují teplotu vzduchu v přehřátých městech. Teplota tradiční střechy může být až o 40 °C vyšší než střechy zelené.

Zadržují vodu z přívalových dešťů – kanalizace je v létě vytižena o 70-95 % méně.

Snižují množství CO₂ – 1 m² zelené střechy dokáže pohltit až 5 kg CO₂ ročně.

Čistí ovzduší – 1 m² zelené střechy zachytí až 0,2 kg prachových částic ze vzduchu ročně

ŽIVÁ VODA V RALSKU V PLNÉM PROUDU

Druhá vlna investičního programu Vojenských lesů a statků „Živá voda VLS“ na zadržování vody v krajině je v plném proudu a nezastavila ji ani pandemie COVID-19. Program, v němž státní podnik využívá ve velké míře investiční podporu evropských strukturálních fondů na zvýšení biodiverzity krajiny členských států, aktuálně jede naplno především na divizi Mimoň. Před závěrečnou finalizací jsou dva projekty v bývalém vojenském prostoru Mladá na Mladoboleslavsku - rybníky Lutovnická a Knížecí. Naplno jedou stavební práce na Mukařovském potoce u obory Prosíčka v Ralsku. Revitalizaci dvou vodních děl na kaskádě Novodvorského potoka na Hvězdově řeší hydrogeolog s projektantem.

V rámci programu Živá voda VLS v Ralsku již v minulých letech vyrostl rybník U Srubu a bylo obnoveno jedno vodní dílo na hvězdovské lesní kaskádě - rybník Novodvorský V. Další dva projekty, o kterých jsme v časopisu již psali, podpořené z minulých vln operačního programu, se nacházejí v lokalitách ve správě lesní správy Lipník u Benátek nad Jizerou, v bývalém středočeském vojenském prostoru Mladá. Jde o rybníky Lutovnická a Knížecí, které jsou před konečnou finalizací a hlavní část stavebních prací na nich probíhala v uplynulých letech.

V plném proudu jsou pak práce na Mukařovském potoce v Ralsku, nedaleko obory Prosíčka. Předmětem stavby, která se nachází zhruba

v polovině své realizace, je obnova zaniklé malé vodní nádrže na Mukařovském potoce a realizace 2 tůň na vodním toku nad ní.

Obnova nádrže spočívá v opravě hráze a rekonstrukci funkčních objektů vodního díla - rekonstrukce bezpečnostního přelivu, požeráku a loviště. V rámci stavebních prací dodavatel již odtěžil sediment ze zátopového prostoru zaniklé nádrže a vytvořil zde litorál.

Nad nádrží v povodí Mukařovského potoka vyrostou navíc dvě tůně, které budou vedle rozvoje biodiverzity sloužit také jako napajedla zvěře. První z nich vnikne přímo nad zátopou nádrže a vedle dalších funkcí bude sloužit také k zachycení

sedimentů před nádrží tak, aby se vodní dílo méně zanášelo v čase.

Druhá tůň vyroste asi o čtvrt kilometru výše nad lesní cestou. Prostor zde bude po těžení zeminy v zemníku upraven jako neprůtočná tůň.

Vodní nádrž s názvem Mukařovský rybník bude mít po dokončení plochu asi 0,6 hektaru.

Divize Mimoň řeší také obnovu dvou rybníků na tzv. Novodvorské kaskádě u Hvězdova. Jde o rybníky Novodvorský III. a Novodvorský IV. Zde aktuálně parametry plánovaného řešení posuzuje projektant s hydrometeorologem.

Jan Sotona

DESET LET OD NÁVRATU OBRA

Záchranný program zubra evropského v režii VLS oslavil v lednu výročí.

V lednu uplynulo přesně deset let, co Vojenské lesy a statky dovezly z polského Bělověžského národního parku zubra evropského. Chov tohoto největšího suchozemského savce našeho kontinentu v režii Vojenských lesů je součástí mezinárodního záchranného programu, který usiluje o návrat zubra evropského do volné přírody.

Zubr (*Bison bonasus*) je společně se svým zaoceánským příbuzným bizonem americkým (*B. bison*) jediným ze dvou dosud žijících zástupců rodu bizon (*Bison*). Oba se navzájem velmi podobají, zubr je však menší

než bizon. Samec je 290 cm dlouhý, váží 530-920 kg, kohoutková výška je 180-195 cm. Samice je téměř o polovinu menší, váží 320-540 kg.

Co je ale z hlediska příběhu, jehož hlavními tuzemskými aktéry jsou Vojenské lesy a statky nejpodstatnější je fakt, že před desetiletím, kdy začínal, by si na to, že po Evropě bude zubr ještě dnes běhat, nevsadil nikdo ani zlámaný groš. V tom je jeho příběh hodně podobný americkému bratranci, kterého během několika málo let málem vyhladili lovci kožešin v rámci osidlovací vlny Nového světa.

Také zubr byl před stoletím téměř vyhuben, poslední volně žijící exemplář tohoto živočicha padl střelou lovce na Kavkazu v roce 1927.

Z šesti jedinců chovaných v zajetí však vzniknul záchranný program, jehož součástí je i náš chov.

Vše však dnes nasvědčuje tomu, že zubr ze seznamu obyvatel této planety nezmizí. V současnosti již díky záchrannému programu v Evropě žije přes 6 tisíc zubrů ve 47 stádech. Malý počet těchto živočichů má být navíc do roku 2022 vypuštěn také do lesů na jihovýchodě Velké Británie. Na tomto ostrově se přitom nevyskytovali zubři již tisíce let. V poslední aktualizaci tzv. červeného seznamu ohrožených druhů z prosince byl tento druh přesunut ze sekce „zranitelný“ na „téměř ohrožený“. Svoji zásluhu na tom mají i Vojenské lesy a statky.

Jan Sotona

ZUBR NIKDY NEBUDE BĚŽNOU ZVĚŘÍ V NAŠÍ KRAJINĚ, MYSLÍ SI MILOSLAV ZIKMUND

Šéf myslivosti divize v Mimoni Miloslav Zikmund a dřívější oborník na Židlově byl u toho, když nápad vznikl, dostal na starost jeho realizaci a klíčovou osobou programu v režii VLS je dodnes. Povídali jsme si s ním o historii chovu, i jeho výhledech do budoucnosti.

Jak ta myšlenka vlastně vznikla, jak doputovala do VLS?

Autorem prvotního nápadu byl tehdejší ředitel VLS Jiří Janota, s realizací a dobrými radami nám pomáhal Ing. Jiří Kapoun, zakládající člen Spolku chovatelů zubra evropského (SCHEZ), jeho první předseda a zároveň nadšený chovatel zubrů v soukromé oboře Radany. První myšlenka byla, že se bude jednat o Záchranný chov zubra evropského, jehož účelem bude obnova populace tohoto druhu v ČR.

Jak probíhaly přípravy a jednání s polskými chovateli, kteří záchranný program řídí? Předpokládám, že jste nepřijeli do Bělověžského parku a neřekli: Prosili bychom tři zubry...

Prvotní kontakty s Poláky zprostředkoval pan Kapoun a spolek chovatelů, následovala návštěva divize Mimoň a obory Židlov, kdy k nám dorazili zástupci polské strany, především paní profesorka Wanda Olech, která je předsedkyní EBAC (European bison advisory

center) – poradního sboru pro otázky týkající se chovu zubrů. Po jejím konstatování, že naše lokalita na Židlově je vhodná pro chov zubrů, Vojenské lesy oslovily přímo garanta

chovu, kterým je European bison conservation center. Požádali jsme je o dovoz 5 zubrů do obory v Ralsku. Podmínkou dovozu bylo negativní vyšetření zubrů na tuberkulózu, leukózu, paratuberkulózu, bovinní virovou diarrhoe, balanopostitidu a parazitologické vyšetření trusu.

Jak jsi získal vlastně ty „vstupní znalosti“ potřebné pro chov zubrů?

V první fázi jsme navštívili Bělověžský národní park, kde jsme se seznámili se těmi základními požadavky na chov zubra. Pak jsme navštívili bulharskou oboru Voden, kde se zubři chovají už téměř 60 let. Dále jsem absolvoval čtrnáctidenní stáž v německém Hardehausenu, kde jsou zubři chováni asi 50 let.

Po dovozu zubrů do obory Židlov byl vedoucí kráve nainstalován GPS obojek Vectronic Aerospace, který umožňuje přenos dat přímo na server, byl nastaven 30 minutový interval odesílání pozic. Ve spolupráci s Českou zemědělskou univerzitou v Praze byla data postupně vyhodnocována a zjištěné výsledky o potravní a prostorové preferenci byly publikovány v několika vědeckých pracích. Všechna tato data budou ovlivňovat management

chovu a v také na jejich základě bude rozhodnuto o zařazení zubra mezi zvěř a možném vypuštění do volných honiteb ČR.

Zubři na vypuštění do obory na Židlově čekali rok v obůrce. Proč trvala karanténa na začátku před vypuštěním tak dlouho?

Původní záměr byl vypustit zubry na jaře 2011, při vyšetření vzorků trusu však byla objevena vajíčka motolice obrovské a bylo rozhodnuto o léčbě zubrů ve spolupráci s Farmaceutickou univerzitou v Hradci Králové, jmenovitě s panem profesorem Jiřím Lamkou. Samotná léčba probíhala až do jara roku 2012, potom byli zubři vypuštěni.

V současnosti je to stádo v jakém statusu „polodivoký chov.“ Co to znamená, v čem tkví ta změna?

Pro nás to představuje zjednodušení evidence (kolik se ten rok narodilo samiček a kolik samců), zvířata se už nemusí pojmenovávat a nedostávají evidenční čísla v plemenné knize. Pro tak velký chov, jako je náš, je to výhodnější. Je to proto, že na tak velkém prostoru a s tolika zvířaty už se obtížně určují rodiče mláďat.

Zubři v Ralsku jsou stále v oboře, co brání jejich vypuštění do volné přírody?

Především to, že zubr není podle zákona „zvěř“. V praxi to znamená, že každý chovatel, který by chtěl zubra vypustit do své honitby, by nesl hmotnou odpovědnost za způsobené škody jak na porostech, tak i například při dopravních nehodách, různých konfliktech s lidmi nebo chovanými zvířaty. Zubr má status pouze volně žijícího živočicha.

Očekáváš, že zubr bude jednou v některých lokalitách běžnou zvěř?

Na základě získaných zkušeností a poznatků o způsobu života a potravních nárocích zubra si v současné době neumím představit, že by mohl být zubr chován jako běžná zvěř ve volných honitbách ČR, výjimkou by mohly být například honitby našich divizí nebo národních parků. V rámci managementu chovu by bylo nutné zajistit hlavně kvalitní pastevní plochy uvnitř těchto honiteb, samozřejmě by bylo nutné počítat s intenzivním příkrmováním v období mimo vegetační sezónu, aby bylo možné zubry udržet uvnitř zamýšleného území.

PTÁKEM ROKU 2021 JE KÁNĚ LESNÍ

Akce Pták roku, kterou každoročně od roku 1992 vyhlašuje Česká společnost ornitologická (ČSO), je oblíbenou kampaní, která se těší velkému zájmu široké veřejnosti a médií. Jejím posláním je upozornit na zajímavé ptačí druhy žijící kolem nás a vybudovat veřejnost k jejich sledování a praktické ochraně, zvýšit zájem o ptactvo a přírodu vůbec. Výbor ČSO každoročně vybírá jeden ptačí druh, který se na rok stává ptákem roku a o biologii a ohrožení tohoto druhu je vydávána publikace.

Ptáky roku vybranými ČSO již byly pro rok: 2020 - jiříčka obecná (*Delichon urbicum*), 2019 - hrdlička divoká (*Streptopelia turtur*), 2018 - sýček obecný (*Athene noctua*), 2017 - datel černý (*Dryocopus martius*), 2016 - červenka obecná (*Erithacus rubecula*), 2015 - potápka černokrká (*Pediceps nigricollis*), 2014 - čáp bílý (*Ciconia ciconia*) a čáp černý (*Ciconia nigra*) 2013 - břehule říční (*Riparia riparia*), 2012 - tetřev hlušec (*Tetrao urogallus*), 2011 - strnad obecný (*Emberiza citrinella*), 2010 - kukačka obecná (*Cuculus canorus*), 2009 - skorec vodní (*Cinclus cinclus*), 2008 - racek chechtavý (*Larus ridibundus*), 2007 - slavík obecný (*Luscinia megarhynchos*), 2006 - orel mořský (*Haliaeetus albicilla*), 2005 - skřivan polní (*Alauda arvensis*), 2004 - rorýs obecný (*Apus apus*), 2003 - vrabec domácí (*Passer domesticus*), 2002 - poštolka obecná (*Falco tinnunculus*), 2001 - kavka obecná (*Corvus monedula*), 2000 - ledňáček říční (*Alcedo atthis*), 1999 - konipas bílý (*Motacilla alba*), 1998 - koroptev polní (*Perdix perdix*), 1997 - sova pálená (*Tyto alba*), 1996 - ťuhýk obecný (*Lanius collurio*), 1995 - čejka chocholátá (*Vanellus vanellus*), 1994 - čáp bílý (*Ciconia ciconia*), 1993 - rehek zahradní (*Phoenicurus phoenicurus*) a v roce 1992 - vlaštovka obecná (*Hirundo rustica*).

Pro letošní rok vybrala ČSO ptákem roku „**káni lesní**“ (*Buteo buteo*), která přebírá pomyslné žezlo

od jiříčky obecné. Udělením tohoto titulu chtějí ornitologové veřejnosti představit tento hojný, ale často přehlížený druh naší krajiny. Káně lesní je středně velkým druhem dravce z čeledi jestřábovitých. Tělo káně je dokonale přizpůsobené k plachtění, dorůstá délky 50 až 57 cm s rozpětím křídel 110 až 130 cm a váhou okolo 500 až 1300 gramů a dožívá se obvykle 10 let, výjimečně až 20 let. Samice je větší než samec. Hnízdí téměř v celé Evropě s výjimkou Islandu, části Irska a Skandinávského poloostrova a na východ zasahuje přes střední Asii až po Japonsko. V Evropě je káně lesní nehojnějším dravcem s asi 1 miliónem hnízdících párů a je silně teritoriální. Páry jsou často sezónně monogamní, ale mohou spolu setrvat i více let. V České republice se zdržuje převážně po celý rok a hnízdí zde okolo 10 až 15 tisíc párů a to až k horní hranici lesa do nadmořské výšky cca 1300 metrů n. m. Přezimuje u nás 20 až 50 tisíc jedinců a to v návaznosti na populační dynamiku. V populačním trendu byl v posledních letech zaznamenán mírný vzestup. Hnízdí především v okrajích lesů, ale postačí mu i rozptýlená zeleň či stromořadí. Za potravou zalétává na otevřená prostranství, jakými jsou pole, louky nebo pastviny a často sedává na vyvýšená místa v okolí silnic. Nejčastěji se živí hlodavci, především hraboši a i díky tomu je účinným pomocníkem redukujícím stavy hrabošů při jejich gradaci. Požírá také drobné ptáky, plazy (ještěrky, hady), obojživelníky a i ryby. Káně má v pařátech značnou sílu a kořist zabíjí převážně stiskem a udušením. Hnízdo si staví na stromech, výjimečně i ve skalách nebo i na zemi. Samice snáší 2 až 3 vejce velikosti přibližně 55 x 45 mm a o váze okolo 60 g na začátku dubna dle dostatku potravy a při vhodných klimatických podmínkách. Doba inkubace vajec je mezi 33 až 38 dny a většinou je zahřívá samice. Samec ji střídá pouze, když se samice potřebuje nasytit nebo protáhnout. Mláďata opouštějí hnízdo po 42 až 48 dnech a poté se pohybují

okolo hnízda a dalších 6 až 10 týdnů jsou rodiči ještě krmena. Následně hnízdní teritorium opouštějí a obvykle se usazují ve vzdálenosti několika kilometrů od jeho hranic. V prvním roce bývá úmrtnost mláďat 50 % a ve druhém roku života uhynie 1/3. Často hynou na drátech a sloupech elektrického vedení a po kolizích s vozidly podél komunikací, kde rádi číhají především na hlodavce. Káně lesní, stejně jako ostatní ptačí druhy je chráněna v kategorii obecné ochrany dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny a Směrnice Evropské unie o ochraně volně žijících druhů ptáků 2009/147/ES, a to především před zabíjením, odchycením, poškozováním a ničením hnízd a i před držením v zajetí nebo obchodováním s nimi. Z výše uvedených zákazů můžou orgány ochrany přírody udělit výjimku.

Bližší informace o Ptáku roku 2021 najdete na webových stránkách ČSO: www.birdlife.cz/ptak-roku-2021-kane-lesni. Tam také naleznete ve formátu pdf zvláštní číslo časopisu Ptačí svět č. 1 /2021, věnované především káni lesní.

Vladislav Seidl, ekolog podniku

PODNIK OTEVŘEL DALŠÍ STEZKU, K PRAMENI ODRY IHNEDE VYRAZILY DAVY

Davy návštěvníků ve všech přírodních lokalitách, to byl klasický obrázek provázející lednová a únorová opatření v rámci nouzového stavu, která zavřela celou škálu jiných volnočasových aktivit. Nápor zažily Brdy, šumavská naučná stezka Olšina ale i nově otevřená naučná trasa VLS z Kozlova k prameni Odry.

K prameništi Odry zaměřily davy turistů hned o víkend 9. ledna, jen pár desítek hodin poté, co státní podnik dokončil úprav na této

návštěvnické trase oznámil. Pěšky i na běžkách v čerstvě napadaném sněhu v Oderských vrších sem vyrazily stovky návštěvníků. Obě parkoviště na okraji Kozlova byla o sobotách beznadějně zaplněna do posledního místa. Prim mezi návštěvníky o prvních letošních víkendech hráli obyvatelé nedalekého krajského města Olomouc.

Víkendová naučná stezka vede odtud do vojenského újezdu Libavá k obnovenému hornímu prameni i k vyčištěnému a upravenému takzvanému dolnímu prameni. Na informačních tabulích se výletníci mohou dočíst o významu evropského toku i regionu, kde pramení.

Poslední 250 metrový úsek na 1,5 kilometru dlouhé trase kolegové z lipnické divize VLS vloni nově osadili povalovým chodníkem a okolí vybavili novými informačními tabulemi, lavičkami a dalším mobiliářem. Taky vyčistili a revitalizovali takzvaný horní pramen.

Naučná stezka se tak vlastně stala vedlejším produktem prací, které

zde kolegové z Lipníku nad Bečvou provedli kvůli adaptaci prameniště na nové podmínky po kalamitě. „Projekt vzešel z iniciativy kolegů z divize Lipník nad Bečvou, kteří jej také vlastními silami realizovali, a podařilo se jim v něm spojit stabilizaci vodního režimu v oblasti prameniště tohoto významného evropského toku se zvýšením důstojnosti tohoto místa, o které projevuje každoročně zájem stále více návštěvníků, i s osvětou o přírodním významu celé lokality. Za to jim patří velké poděkování,“ řekl ředitel VLS Petr Král.

Na informačních tabulích, kterými je stezka osazena, tak návštěvníci najdou příběh tohoto místa od jeho prvního dochovaného záznamu před třemi stovkami let majitelem spálovského panství Karlem Ferdinandem Schertzem, informace o přírodním bohatství jeho okolí, ale také o lesnické správě Oderských vrchů či historii jejich osídlení.

Od partnerů z Volarezy

volareza
HOTELY • LÁZNĚ • WELLNESS

OZDRAVNÝ LÉČEBNÝ POBYT PO ONEMOCNĚNÍ COVID 19

VOJENSKÁ LÁZEŇSKÁ LÉČEBNA VE FRANTIŠKOVÝCH LÁZNÍCH

Lázeňská léčba obecně je komplexní proces, který využívá přirozené regenerační schopnosti organismu a jejich stimulací obnovuje narušené fyziologické funkce. Ozdravný lázeňský pobyt tak zahrnuje nejen léčebné procedury, ale i dietní stravování, relaxaci, procházky v lázeňských parcích, pitný režim a dostatek spánku. Vzhledem k šíři chorob léčených ve VLL Františkovy Lázně v souladu s indikačním seznamem /nemoci oběhového systému, nemoci zažívacího traktu, poruchy výměny látkové, nemoci nervové, nemoci pohybového systému/, dokážeme příznivě ovlivnit i obnovení funkcí organismu po závažných infekčních onemocněních, a tedy i po onemocnění COVID - 19. Zejména tím, že rozšíříme léčbu o inhalace a všeobecné posílení činnosti dýchacího systému. Jsme schopni nabídnout široké spektrum léčebných metod k doléčení postiženého organismu. Připravili jsme balíček léčebných procedur, které tvoří základ možné léčby. Ty však budou vždy upřesněny na základě vyhodnocení aktuálního zdravotního stavu klienta a posouzení, zda bude moci bez rizika absolvovat takto připravený léčebný program. K tomu slouží podrobné vstupní lékařské vyšetření, případně i využití informací ze zdravotní dokumentace klienta, pokud si ji na ozdravný pobyt přiveze. Vzhledem k tomu, že onemocnění COVID 19, podle současných poznatků, zasahuje nejen plíce, ale i kardiovaskulární soustavu, zažívací systém a celkově oslabuje organismus, je základem lázeňské léčby i zde aplikace dostupných

přírodních zdrojů, tj. uhlíčitých minerálních koupelí, zředěného plynu v plynových injekcích a použití uhlíčitých vaků, takzvaných suchých uhlíčitých koupelí. Místní slatina je využívána k horkým peloidním zábálům. Program je rozšířen o inhalace, kde můžeme využívat místní Solný pramen, ale máme výborné zkušenosti i s originální „Vincentkou“. Příznivě na klienty působí pobyt v solné jeskyni, kde je vzduch prosáván přes silnou vrstvu soli z Mrtvého moře a polské Věličky. Slaná, 30 st. teplá, voda je v rehabilitačním bazénu. Mikroklima lázní a rozsáhlé parky umožňují regenerovat i pobyt v přírodě. Vysoká efektivita

léčby je zaručena využitím širokého technického vybavení, především moderních léčebných přístrojů - a samozřejmě masáží a individuálních i skupinových cvičení v tělocvičně a v bazénu. Františkolázeňské prameny pak umožňují podstatně upravit individuální pitný režim.

Přijďte tedy k nám, do malebného lázeňského prostředí Františkových Lázní, nejen zapomenout na každodenní problémy, ale zejména načerpat nové síly a podstatně zlepšit a posílit svůj zdravotní stav.

Doc. Ing. Karel KOTEK, CSc.
ředitel VLL Františkovy Lázně

Lázeňský léčebný pobyt "Nádech"
Vojenská lázeňská léčebna Teplice

Na tento pobyt platí výhradně pro zaměstnance VLS **sleva 15 %**.
Slevu je možné uplatnit celoročně. Rezervace a informace u vašeho zaměstnavatele.
Nabídka obsahuje ubytování, stravování formou plné penze, 15 procedur a zapůjčení županu.

- ✓ lékařské vyšetření
- ✓ termální koupele
- ✓ pobyt v solné jeskyni
- ✓ masáže
- ✓ inhalace

Délka: 7 nocí
Cena od: 11 788 Kč*

*cena nezahrnuje slevu ve výši 15%.

www.volareza.cz

- ✓ dietní stravování
- ✓ relaxace
- ✓ oxygenoterapie
- ✓ cvičení
- ✓ dostatek spánku

POSLOVÉ JARA - SOUTĚŽ Z PŘÍRODNÍHO „MIKROSVĚTA“

a základních škol. Tématem klání s názvem „Poslové jara“ byly rostliny, jejichž výskyt je v tomto ročním období typický. Zatímco u předškoláků šlo do soutěže přihlašovat kresby, pro žáky základních škol se soutěžní disciplínou stala fotografie.

Soutěž probíhá do 5. dubna 2021, samozřejmě distančním způsobem. Výtvary zasílají děti či jejich rodiče na e-mail: deti@vls.cz.

„Soutěž je koncipována tak, aby děti dostala ven do přírody, avšak

bezpečně v rámci platných pandemických opatření. Vzhledem k aktuálně omezenému „operačnímu prostoru“ jsme ji proto zaměřili na jarní „mikrosvět“, atributy jara, které najdete téměř kdekoli,“ vysvětlil vedoucí lesních pedagogů VLS Jan Kobr.

Soutěžní díla jsou každodenně průběžně zveřejňována na webu „MLS dětem“ v sekci „Aktuální soutěže“ a také na podnikovém profilu na sociální síti Facebook. Každý soutěžící obdrží od lesních pedagogů malý dárek.

„DISTANČNÍ“ LESNÍ PEDAGOGIKA VLS NA ČT DĚČKU

Veřejnoprávní kanál České televize Děčko zaujaly aktivity lesních pedagogů Vojenských lesů, kteří během „distanční“ výuky na školách zásobují denně děti s rodiči pracovními listy, kvízy a křížovkami o přírodě prostřednictvím našeho dětského webu, a rozhodl se tyto aktivity státního podniku podporovat. Reportáž o lesní pedagogice VLS odvysílala televize v sobotu 20. března, od 9.00 hodin v pořadu Tamtam, který je v tuzemsku nejsledovanějším televizním programem s tipy pro děti a jejich rodiče na volnočasové aktivity.

Tamtam zveřejňuje v divácky nejatraktivnějším čase po sobotním

ranním bloku Studio Kamarád 11 tipů na víkendové volnočasové aktivity. „V pořadu Tamtam se na Děčku České televize snažíme dát dětem a jejich rodičům každou sobotu od 9 hod. ráno zajímavé tipy, jak se mohou zabavit ve volném čase o víkendu,“ vysvětlila Eva Kučerová z produkce nejsledovanějšího tuzemského televizního kanálu pro děti.

V pořadu, kterým diváky provází moderátor s dvěma animovanými komentátory Kačkou a Vendou, se pravidelně objevují tipy na zajímavé výlety, výstavy, expozice a víkendové akce. V době pandemické uzávěry, kdy je pohyb rodin omezen na katastr

obce, dramaturgové veřejnoprávní televize logicky hledají tipy na online aktivity a zaujaly je pravidelné aktivity i další nabídka na webu „MLS dětem“ (www.deti.vls.cz), kde jak loni, tak i letos lesní pedagogové státního podniku každodenně umisťují novinky ke stažení a pořádají výtvarné a fotografické soutěže.

„S Děčkem jsme úspěšně navázali spolupráci již v loňském létě, kdy se nově otevřené návštěvnické středisko na Olšině stalo jedním z kontaktních míst jejich velké prázdninové hry. Veřejnoprávní kanál pro děti se v současné situaci stejně jako my zaměřuje na edukativní nabídku, kterou lze smysluplně zúročit volný čas dětí během koronavirové výluky škol. Mají celou řadu velmi kvalitních vzdělávacích pořadů jako je například Učitelka, který pomáhá dětem i rodičům zvládat distanční výuku. V současné situaci má logicky ČT Děčko násobně vyšší sledovanost než v časech před pandemií, proto nás spolupráce s nimi mimořádně těší,“ argumentuje vedoucí lesních pedagogů VLS Jan Kobr.

Pokud jste Tamtam na Děčku neviděli, nezoufejte - je dostupný také na webu programu www.decko.cz/ tamtam.

I RALSKO MĚLO SVOJÍ OLŠINU

Díky naučné stezce kolem impozantního rybníka se stala šumavská Olšina v loňském roce návštěvníkům hitem. Obec na břehu jednoho z nejvýše položených chovných rybníků v Česku na okraji jihočeského vojenského újezdu Boletice však není jedinou Olšinou, kterou Vojenské lesy „disponují.“ Ta druhá leží o dobrých 333 metrů níže a o 250 kilometrů severněji na opačné straně republiky - v Ralsku. Zatímco na Šumavě tvoří obec několik historických domů, doplněných o novostavby a také památkově chráněná bašta na hrázi, na severu se z ní stal jen místopisný název. A zatímco šumavská Olšina byla zásobárnou vody, ta v Ralsku byla vyprahlým místem, kam se voda musela dovážet.

Před sto lety to byla výstavní vesnice s kostelem, padesátkou stavení, parní mlékárnou... Dnes ji připomíná pár ovocných stromů a kamenů dávajících geometrickými tvary tušit, že původně šlo o základy domů. Místo u silnice z Kuřívod do Osečné pod ještědským hřebenem, která dnes vede skrz obří oboru Židlov ve správě kolegů z mimoňské divize podniku. Vede tudy cyklotrasa č. 25 protínající Ralsko a kousek od zaniklé obce opouští plot chovného zařízení, které vyrostlo na bývalé tankové střelnici. Silnice z Kuřívod, zvaná Stará generálská, se zde kříží

s cestami do Palohlav a Proseče. Nedaleko se nachází kóta Hřebínku 408 m n. m.

Známa byla spíše pod svým německým názvem Wolschen a první zmínky o ní najdete z kronik z přelomu 14. a 15. století. A také odsud pochází poměrně vzácný nález asi 1500 mincí z 15. století.

Paradoxně vyrostla v místech, které je chudé na to, co většinou v místech osídlení nesmí chybět - na vodu. Podle dochovaných záznamů vesnicí nikdy neprotékal žádný potok,

na konci 19. století na jejím území nebyla žádná studna. Léta se sem voda vozila a nosila z nedaleké obce Křída. Až do roku 1893, kdy sem byl zaveden pramenný vodovod, šlo o vyprahlé místo. Jen co byl na konci 19. století vodovod spuštěn, první co obyvatelé v obci vyhloubili, byly dva obecní rybníky, které pak napájel.

V roce 1900 měla Olšina 46 domů a 214 obyvatel, kteří se živil převážně rolnictvím, především chovem dobytka. V místě byly tři hostince, dva obchody a několik obchodníků a řemeslníků. Osm let po příchodu 20. století zde spustila provoz družstevní parní mlékárna, kterou vybudovali společnými silami producenti z Olšiny, Křidy, Kostřic, Proseče, Těšnova, Židlova, Novin a dalších vesnic. Mimoto byla v Olšině cihelna a parní pila. Pila zajišťovala až do přivedení vysokého napětí v roce 1922 také dodávky elektrického proudu pro obec. 10. října 1902 bylo zajištěno telefonické spojení do Kuřívod. O sedm let později zde vyrostla četnická stanice, otevřela zde bankovní pobočka Raiffeisenkassa. Vedle dobrovolných hasičů zde působil Rolnický a lesnický spolek, a také místní skupina Svazu Němců v Čechách. Což je logické, protože z 213 místních byli podle sčítání v roce 1920 jen čtyři Češi. I přes rozvoj obce na přelomu 19. a 20. století spojoval místní poštu se světem až

do roku 1925 poštovní kočár tažený koněm. Do roku 1889 chodily děti na podzim a na jaře do školy v Kuřívodech, v zimě je učil pomocný učitel v selské místnosti jednoho z domů. Pak na návsi vyrostla škola. Byla tvořena jednou třídou a bytem pro učitele, a dodnes ji připomínají dvě akácie, které před budovou byly vysazeny na počest šedesátého jubilea vlády Jeho Excelence císaře pána Františka Josefa I. Škola stála vedle rybníčku, vpravo od hráze, dnes jí zde připomíná dochovaný sklep. Školu dle adresáře z r. 1913 navštěvovalo 65 žáků, řídícím učitelem byl tehdy Adolf Bienert. Obec byla návesního typu, se značně koncentrovanou zástavbou, která byla radiálně uspořádána kolem návsi s rybníkem. Další domy tvořily uzavřený prstenec po východní straně. Za vnějšími domy navazovaly ovocné sady, do dnes zde mezi základy staveb najdete staré jabloně, třešně a lísky.

Olšina zmizela z mapy Ralska po druhé světové válce, stejně jako jiné zdejší obce, s odsunem sudetských Němců. Ralsko bylo ale složitou lokalitou na obživu již před tím

a k odlivu obyvatel zde docházelo postupně od přelomu 19. a 20. století, kdy si řada obyvatel s příchodem průmyslové revoluce začala hledat lepší obživu v městech. Kupodivu se tento trend vyhnul Olšině, která díky mlékárně, pile a dalším výdobytků naopak rostla. V roce 1924 zde již stálo 59 domů. Ty se ale do jednoho staly cvičnými cíli pro osádky tanků, které zde po odsunu

cvičily, a tak si výstavní „střediskovou“ obec můžete prohlédnout jen na historických fotkách.

A také můžete ochutnat ovoce z Olšiny. Rouby z místních ovocných stromů byly totiž použity na nově vysázené aleji podél páteřní cyklostezky.

Jan Sotona

OLŠINA NOMINOVÁNA NA DŘEVĚNOU STAVBU ROKU HNED DVAKRÁT

Šumavská trasa VLS vedoucí unikátní přírodou po dřevěných chodnicích aspiruje na prestižní architektonickou cenu. A to hned dvakrát – jednou jako dřevěná konstrukce, coby stezka, v dřevostavbách pak soutěží objekt návštěvnického střediska. Jak uspěla, bude jasné 28. dubna.

7322 metrů dlouhá naučná trasa šumavskými mokřady, rašeliništi kolem rybníku Olšina, vedoucí z velké části po povalových chodnicích a mostech desítky let nepřístupnými biotopy,

ale i nad vodní hladinou byla nominována na Dřevěnou stavbu roku. Naučná stezka Olšina s novým návštěvnickým střediskem, kterou Vojenské lesy a statky otevřely na začátku letních prázdnin, se stala hitem loňské turistické sezóny na Šumavě.

Naučná stezka s návštěvnickým střediskem u jednoho z nejvýše položených chovných rybníků v Česku je výsledkem česko-rakouské spolupráce, která získala podporu evropského strukturálního fondu Interreg. Stavba trvala necelý rok a vyžádala si náklady přes 24 milionů korun. Výsledek návštěvníkům Šumavy nabízí trasu plnou naučných informačních prvků – od infotabulí až po otisky stop zvířat v železných pražcích na stezce. Trasa díky celé řadě nevdědných řešení zapadá do lokality, kterou představuje. Tou je unikátní přírodní oblast, která po šest desetiletí byla

součástí veřejnosti nepřístupného vojenského újezdu a stala se díky tomu domovem celé řady unikátních živočišných i rostlinných druhů. Dřevěná stezka je doplněna o místa k zastavení a o netradiční vyhlídky. Návštěvníci zde najdou plovoucí molo, most inspirovaný bobří hrází, loďku, která je přepraví na molo doprostřed rybníka, vyhlídku tvořenou pouze žebříkem, budku pro ptáky lidské velikosti, ptačí hnízdo a spoustu dalších zajímavostí.

Vítěze soutěže v jednotlivých kategoriích mohla vedle odborné poroty vybírat i veřejnost. Pokud jste se hlasování zúčastnili, děkujeme Vám. Hlasování sice bylo již ukončeno, výsledky však budou jasné oficiálně až 28. dubna po slavnostním vyhlášení.

Jan Sotona

LÁZEŇSKÉ A REKREAČNÍ POBYTY OD VOLAREZY I LETOS

Na podnikovém intranetu v sekci „Pro zaměstnance“ najdete aktuální

nabídku lázeňských a rekreačních pobytů od VOLAREZY na tento rok pro zaměstnance státního podniku. Pobyt je možno využít k rekreaci, ve vybraných zařízeních i jako rekondiční pobyt s nárokem na placené volno dle Kolektivní smlouvy. Bližší informace získáte a objednávku učiníte prostřednictvím předsedů

odborových organizací příslušných divizí, nebo u předsedkyně CPV. Ceníky i tiskopis žádosti o pobyt je ke stažení právě na podnikovém intranetu. Pokud k intranetu nemáte přístup, kontaktujte svého odborového zástupce na organizační jednotce.

NABÍDKA OD CK ALEXANDRIA

Cestovní kancelář Alexandria i letos navazuje na dlouholetou spolupráci se státním podnikem a nabízí pro zaměstnance Vojenských lesů a statků ČR, s. p. a jejich rodinné příslušníky, případně spolucestující skupiny, speciální slevy:

- 18 %** z cen leteckých zájezdů pořádaných CK ALEXANDRIA v roce 2021
- 12 %** z cen vlastní a autobusovou dopravou pořádaných CK ALEXANDRIA v roce 2021
- 4 %** z cen zájezdů z nabídky LAST MINUTE a pořádaných CK ALEXANDRIA v roce 2021

Slevy platí pro zájezdy z ceníků, který naleznete pouze v elektronické podobě na www.alexandria.cz v sekci Katalogy (www.alexandria.cz/virtualni-katalogy).

Pravidla zájezdů se budou samozřejmě řídit aktuálně platnými podmínkami ministerstva zdravotnictví pro cestování do zahraničí v souvislosti s pandemií COVID-19 a také platnými pravidly dané destinace. CK Alexandria velkou část zájezdů organizuje do resortů z vlastní hotelové sítě, kterou využívá téměř výhradně česká klientela.

Nabídka zaměstnancům VLS je komerční iniciativou CK Alexandria bez jakéhokoliv smluvního plnění ze strany státního podniku.

AKCE PRO VEŘEJNOST OPĚT ZHATILA PANDEMIE

Ředitel VLS Petr Král již v únoru opět svým rozhodnutím přerušil přípravu všech velkých i malých akcí pro veřejnost, které státní podnik organizačně zajišťuje v prvním pololetí roku. Neuskuteční se tak velké akce jako je Lesnický den v Ralsku, Armáda, lesnictví a myslivost na Libavě či největší chovatelská přehlídka na západě Čech v režii karlovarské divize „Člověk, les a zvěř.“ Bez náhrady byly zrušeny také menší akce. Důvodem rozhodnutí byl vývoj pandemie COVID-19. „Tendence situace byla, bohužel, zřejmá. Raději jsme přistoupili ke zrušení s předstihem, abychom kolegy na jednotlivých organizačních složkách nezatěžovali

zbytečnou organizací, která jde často nad rámec jejich pracovních úkolů. Věřme, že očkovací strategie povede

v druhé polovině roku k obratu, který umožní realizaci dalších akcí pro veřejnost,” dodal Petr Král.

BLAHOPŘÁNÍ JUBILANTŮM

Blahopřejeme našim zaměstnancům, kteří se v následujícím období dožívají významného životního jubilea.

ATANASOVÁ Alben	Kancelář ředitele s. p.	KALEDOVÁ Pavlína	Středisko 677	PAVLOVÁ Jana	Středisko 645
BACHMANN Miroslav	LS Klášterec nad Ohří	KANALOŠ Daniel	LS Valeč	PECHMAN Petr Ing.	LS Dolní Lomnice
BAJTEK Richard	Středisko 631	KARALOVÁ Petra	Středisko 621	PETÝREK Václav	Středisko 647
BALINT Michal	LS Hlubočky	KARALOVÁ Renata	Středisko 621	PLEŠKOVÁ Ludmila	Středisko 677
BĚHAL Pavel	Středisko 645	KARBULKA Stanislav	LS Mirošov	PLISKA Pavel	Středisko 663
BEŇO Emil	Středisko 674	KAVČAK Imrich Ing.	Středisko 631	POKORNÝ Petr Ing.	Středisko 663
BERAN František	Středisko 613	KEMPF Petr	Středisko 645	PRAJZLER Jaroslav	Středisko 611
BINĚDA Václav	Středisko 622	KINDL Jindřich	LS Nouzov	PRUKNER Petr Ing.	Středisko 647
BLAHO Jan	Středisko 613	KINDL Václav	Středisko 682	PŘÍKRYL Petr	Středisko 664
BRABENCOVÁ Marta	ZS Bražec	KLÁSEK Viktor	SpS Lipník nad Bečvou	PŘÍKRYL Stanislav	SpS Lipník nad Bečvou
BRDA Martin	LS Nepomuk			RAJTMAJER Bedřich	LS Dolní Lomnice
BRLKA Tomáš	LS Velký Újezd	KLEINER Jiří	Středisko 646	RYDRYCH Marek	LS Nepomuk
BUREČKOVÁ Marcela	LS Potštát	KLÍMA Tomáš	LS Mirošov	ŘANDOVÁ Jana	Středisko 630
CIHLÁŘ Petr Mgr.	Středisko 646	KLUKA Pavel	Středisko 644	ŘEŘICHOVÁ Jana	Středisko 681
ČAPEK Dominik	Středisko 613	KOS Jozef	Středisko 663	SEDLÁK Vladimír	Středisko 676
ČECHRÁK Pavel Ing.	Středisko 644	KOTAČKOVÁ Lenka	Středisko 676	SEGIŇOVÁ Jana	Středisko 677
ČVERHA Michal Ing.	Středisko 647	KRÁL Petr Ing.	VOJENSKÉ LESY A STATKY	SCHICKEROVÁ Dana	Středisko 635
DEMETEROVÁ Lenka	Středisko 681		Středisko 611	SIMMEROVÁ Emilie	LS Jince
DOLEŽAL David	Středisko 612	KRAML Jiří	LS Nouzov	SINGER Peter Ing.	Středisko 612
DVOŘÁK Zdeněk	Středisko 635	KRATĚNA Jakub Ing.	Středisko 662	SMUTEK Vlastislav	LS Horní Planá
FOJTÍK Roman Ing.	ZS Heroltovice	KRATOCHVÍL Mikuláš	Středisko 611	SMUTNÝ Václav	Středisko 674
FRANČEK Květoslav	Středisko 645	KRČŇÁKOVÁ Jana	Středisko 613	SOLAR Kamil Ing.	LS Jince
FRNKA Štefan	LS Horní Planá	KROTILOVÁ Jaroslava	SpS Plumlov	SPÁČIL Jaroslav	ZS Heroltovice
FRYDRÝŠEK Zbyněk	LS Velký Újezd	KROUTIL Lukáš	Středisko 612	STÍSKALOVÁ Alena	ŘD Lipník n. B. E
HÁJEK Josef	Středisko 613	KŮLA Radek	Středisko 674	STRUK Štefan	Středisko 623
HALAMOVIÁ Romana	Oddělení personální	KUPKA Petr	Středisko 635	ŠKARNITZLOVÁ Jitka Ing.	Středisko 612
HÁNA František	Středisko 623	LANČI Miroslav Ing.	Středisko 674	ŠONKA Josef	LS Nová Pec
HANKO Jiří	LS Nouzov	LANGER Květoslav	Středisko 643	ŠPONAR Pavel	Středisko 645
HEGR Ivo	Středisko 662	LÁTROVÁ Jiřina	LS Hamr	ŠTASTNÝ Vladimír	Středisko 611
HEJNOVÁ Kateřina	Středisko 635	LINKA Leoš	LS Nová Pec	ŠTELC Adam	LS Rychtářov
HENZELÍN Václav Ing.	ŘD Horní Planá V	MÁCA Jiří	Středisko 677	ŠŮS Libor	Středisko 622
HERES Miroslav	SpS Horní Planá	MALÝ Petr Ing.	SpS Lipník nad Bečvou	ŠVÁBENÍK Marek	SpS Lipník nad Bečvou
HLÍDEK Arnošt	Středisko 647	MANDÁKOVÁ Drahomíra Ing.	Středisko 612		LS Jince
HONZÍK Vladimír	Středisko 635	MAREČEK Josef	LS Klášterec nad Ohří	TOMCOVÁ Lenka	LS Hamr
HORÁČEK František	Středisko 643	MAREK Václav	Středisko 664	TROJÁK Petr	LS Mirošov
HORÁK Jaroslav	Středisko 611		Středisko 664	TŘEŠKA Václav	ŘD Horní Planá
HORÁLEK Pavel Ing.	Středisko 612	MARTINEK Vladimír	Středisko 646	VALENTOVÁ Petra Ing.	Středisko 631
HRUŠAT Vladimír	Středisko 631	MEDVEC Jiří Ing.	Středisko 676	VALEŠOVÁ Jitka	Středisko 673
HRUŠKOVÁ Růžena	Středisko 681	MERVART Lubomír	ZS Heroltovice	VALIŠOVÁ Kateřina	Středisko 645
HUVAROVÁ Jaroslava	Středisko 611	MIKEŠOVÁ Markéta	Středisko 631	VANČUROVÁ Zita	ŘD Hořovice V
HYNKOVÁ Jana Ing.	ŘD Karlovy Vary V	MINXOVÁ Slavomila	Středisko 613	VANĚK Miroslav Ing.	LS Obecnice
CHALOUPEK Josef	Středisko 631	MRAČEK Jaroslav	ZS Heroltovice	VARVAŘOVSKÝ Ladislav	Středisko 663
CHLUP Jiří	Středisko 663	NÁGL Jaromír	Středisko 620	VESELÁ Jana	Středisko 664
CHOBOTOVÁ Olga	Středisko 643	NEVŘELOVÁ Anežka	Středisko 664	VÍT Vlastimil Ing.	Oddělení účetnictví a daní
JAGROVÁ Hana	ZS Květušín	NOVOTNÁ Marie Ing.	LS Myslejovice	VORÁLEK Vlastimil	LS Žárovice
JANEČKOVÁ Marcela	LS Dolní Krupá	OLIVA Jiří Ing.	SpS Plumlov	VRÁNA Oldřich RNDr.	Středisko 663
JÁNOŠKO David Ing.	LS Valeč	ONDROUCH Miloslav	Středisko 631	VÝPRACHTICKÝ Vlastislav	Středisko 612
JANOUŠEK Petr	Středisko 635	OTÁHAL Milan	LS Dolní Krupá	ZEMÁNKOVÁ Jitka	ŘD Lipník n. B. V
JAROŠ Matěj	LS Dolní Lomnice	PANOVSKÝ Milan	Středisko 674	ZIKA Zdeněk	Středisko 643
JINÁČEK Josef	SpS Horní Planá	PAŠKO Martin Ing.	ZS Bražec		
JOHN Jiří	LS Dolní Krupá	PATÁK Jaroslav			
KAČENIAK Vladimír	Středisko 631	PATOČKOVÁ Irena			

01

02

03

Vítěz soutěže minulého kola

– Hana Dančáková –

s fotografií „vlak“.
Gratulujeme.

Jan Sotona, šéfredaktor

Příspěvek do rubriky „fotosoutěž“
posílejte prosím na e-mail:

jan.sotona@vls.cz

04

PRAKTIKANT

letní brigáda pro studenty lesnických škol

POŽADUJEME:

- dokončené min. 3 ročníky střední školy lesnické nebo min. 4 semestry bakalářského studia v oboru lesní inženýrství,
  - věk min. 18 let,
- délka brigády min. 4 týdny po sobě jdoucí v době letních prázdnin.

NÁPLŇ PRÁCE:

- terénní vyhledávání a vyznačování stromů napadených kůrovcem a práce související s likvidací nahodilých těžeb.

OČEKÁVANÉ ZNALOSTI A SCHOPNOSTI:

- odborná znalost problematiky lesní výroby, dobrá orientace v terénu, samostatnost v jednání a rozhodování.

NABÍZÍME:

- zajímavou letní brigádu v oboru, dobré pracovní podmínky a profesionální přístup,
  - dohoda o provedení práce do 300 hod. s hodinovou sazbou 132,- Kč.

Místo výkonu práce: Střední Brdy

Termín nástupu: dle dohody

Vojenské lesy a statky ČR, s. p., divize Hořovice, Slavíkova 106, 262 23 Jince

Kontakt: Ing. Renata Pernegrova, 954001921, 737 226 511, renata.pernegrova@vls.cz

Poskytnutím svých osobních údajů na základě tohoto inzerátu dáváte souhlas k jejich zpracování a uchování v databázi pro účely tohoto a případně dalších výběrových řízení na volná místa u státního podniku Vojenské lesy a statky ČR, s.p., a to do odvolání Vašeho souhlasu. Současně tím potvrzujete, že údaje uvedené v zaslaném životopise jsou pravdivé a přesné. Zadavatel si vyhrazuje právo nabídku kdykoliv zrušit bez udání důvodu.